

Наименование на учебния курс: Архивистика
Преподавател: доц. д-р Русалена Пенджекова-Христева

АНОТАЦИЯ:

Университетската дисциплина “Архивистика” цели да запознае студентите с появата и развитието на документите, като средство за управление, информационни източници и обект на архивиране, както и с архивните институции, които осигуряват съхраняването и използването на ценната ретроспективна документна информация в сферата на управлението, науката и културата. На този фон се разглеждат основните етапи в историята на българския архивен отраз, като част от културната традиция и институционалната уредба на държавата ни.

Изясняват се законодателните основания и източниците за формиране на Националния архивен фонд (НАФ) на Република България; посочват се принципите за неговото разпределение по съществуващата мрежа от архивни учреждения; представя се макар и най-общо, документалният състав на отделните архиви; характеризират се основните функции на архивните учреждения.

Специално внимание се отделя на съвременната информационна система на българските архиви и особеностите на различните архивни справочници – пътеводители, описи, каталози, прегледи и др., като се демонстрират информационните им възможности в традиционен и автоматизиран режим на използване при търсене с тяхна помощ на архивни документи – по конкретни теми, въпроси и т.н.

Също във връзка с използването на архивните документи се разглеждат и съответните документални публикации (в периодиката и в сборниците с документи). Изясняват се принципите и методите на работа при обнародването на архивни документи под формата на печатни или електронни издания за научни, учебни, популяризаторски или други цели.

Студентите придобиват необходимите им познания и практически умения за издирването и използването на архивните документи като исторически извори.

БИБЛИОГРАФИЯ:

1. Архив на българските архиви (сът. К. Анчова, М. Пискова, М. Тодорова), Благоевград, 2003.
2. Доклад за архивите в разширения Европейски съюз. Разширяване на архивното сътрудничество в Европа: план за действие. Разработен от Групата на европейските експерти в областта на архивите на страните членки на ЕС, от институциите и органите на ЕС, по искане на Съвета на Европейския съюз. http://electronic-library.org/books/Book_0075.html
3. Дуйчев, И. Лекции по архивистика. С., 1950; С., 1993. http://electronic-library.org/books/Book_0005.html
4. Кузманова, М. История на архивите и организация на архивното дело в България. С., 1966. http://electronic-library.org/articles/Article_0004.html
5. Методически кодекс. Изд. на ДА „Архиви”, 2023: Свитък IV. Научно справочен апарат, достъп и използване на архивните документи; Свитък V. Информационна и популяризаторска дейност, правила за публикуване на архивни документи, правила за дигитализиране на архивни документи. https://www.archives.government.bg/763-%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%2C_2023_%D0%B3.
6. Нейкова, А. Архивите като индикатор за държавността. – В: Държавността в историята. С., 2001, 54-76. http://electronic-library.org/articles/Article_0011.html
7. Нейкова, А. Архиви и общество. С., Изд. Софи-Р, 2007. http://electronic-library.org/books/Book_0014.html
8. Нейкова, А. Пенджекова-Христева, Р. Архивите във виртуалното пространство. Учебно пособие. Издателство: ПУ, Филиал – Смолян, 2014. http://electronic-library.org/books/Book_0055a.pdf
9. Пенджекова, Р. Личният архивен фонд и параметрите на документалното наследство – предизвикателство за изследователя. – В: Университетски четения по архивистика. т. II. 2013. http://electronic-library.org/articles/Article_0189.html

10. **Пенджекова-Христева, Р.** Лекционният курс по Архивистика и обучението по история в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” – В: Университетски четения по архивистика. Т. VI. Българското професионално архивно образование в Софийски университет «Св. Кл. Охридски»: памет, кауза, отговорност. Съставителство и научна редакция Нейкова, Андриана. София, 2018, с. 55-66. ISBN: 978-954-400-124-7. Статията е публикувана и електронно в Електронна библиотека по архивистика и документалистика: http://electronic-library.org/books/Book_0075a.pdf
11. **Pendzhekova-Hristeva, R. Neikova, A.** The achievements of Bulgarian university archival science and the contemporary challenges to the profession of archivist - Advances in Bulgarian Science 2015, Annual, 2015, 53-66. ISSN 1314-3565. http://electronic-library.org/articles/Article_0232.html
12. **Пенджекова-Христева, Р.** Архивът на ПУ „Паисий Хилендарски“ – оперативна административна структура, информационен ресурс и историческа памет – В: Университетът, документите, хората. Из книжовната, дигиталната и неписаната история на ПУ, паисий Хилендарски. Пловдив, 2016. с.7-30; 193-211.
13. **Пенджекова-Христева, Р.** Архивистът като архитект и медиатор на колективната историческа памет – В: Мултикултурният човек, т.1, ИК Гутенберг, София, 2016, с.552-567.
14. **Пенджекова-Христева, Р.** Философия на архивното познание и постижения на българската университетска архивистика. — Philosophia, 2013, № 5, [http://philosophia.bg] . http://electronic-library.org/articles/Article_0204.html
15. **Пенджекова-Христева, Р.** Българската университетска архивистика — теоретично равнище, учебно съдържание и професионални профили — VIII конференция на специалност «Архивистика и документалистика». — Професионално образование, 2014, № 3, 279–290. http://electronic-library.org/articles/Article_0215.html
16. **Пенджекова-Христева, Р.** Теорията за тоталните архиви и устната история. — Архивен преглед, 2016, № 2, 78–85. http://electronic-library.org/articles/Article_0249.html
17. **Пенджекова-Христева, Р., Митрев, Г.** Професионалното архивно образование в Пловдивския университет "Паисий Хилендарски" - В: Архивно дело: Архивите и бъдещето. Четения по архивистика в УниБИТ, т. 2, 2023, София: Издателство „ЗА БУКВИТЕ – О ПИСМЕНЕХЪ“, с. 59-72. ISBN - 978-619-185-643-5.
18. **Pendzhekova-Hristeva, R.** Touches to the history of the Bulgarian archives in the totalitarian period (According to data from special file No. 6431/87). – Balkanistic Forum, Volume XXXIII, Issue 2, May 2024, pp. 164-180.
19. **Пенджекова Христева, Р.** Българските държавни архиви и Международният съвет на архивите – началото на едно професионално сътрудничество – Епохи, том, 32, бр. 1, 2024, с.168-183.
20. **Пенджекова Христева, Р.** Устройство и статут на картотеката и архива на Държавна сигурност в периода 1950–1954 година. – Исторически преглед, кн. 1, 2024, с. 131-162.
21. **Пенджекова-Христева, Р.** Същност и организация на картотеката и архива на Държавна сигурност (9 септември 1944 г. – 1949 г.) – История, кн. 6, 2023, с. 551-571
22. **Пенджекова-Христева, Р.** Съвременни проблеми и предизвикателства при реализацията на електронни публикации на архивни документи – Известия на държавните архиви, кн. 122, 2021, с. 92 – 101. ISSN 0323-9780
23. **Петкова, Ст.** Увод в архивознанието. В. Търново, 1986; II-ро изд. 1994, 2011.
24. **Петкова, Ст., Атанасов, Хр.** ИКТ, дигитализацията и достъпът до архивните документи в България. Мисли, практики, надежди. София: Академично издателство „За буквите».
25. **Речник на българската архивна терминология.** Изд. на ВСУ *Черноризец Храбър*, 2002 г. http://electronic-library.org/books/Book_0004.html
26. **Савов, Н.** Към историята на българската архивистика. Българската общественост и документалното ни наследство. С.: «Българска академия на науките», 1990. http://electronic-library.org/books/Book_0002.html

27. **Университетски четения по архивистика**, т. I -2009 , т. II – 2012,т. III-първа част – 2014, т. III-втора част – 2015, т. IV – 2016 , т. V – 2017, т. VI – 2018, т. VII – 2019. http://electronic-library.org/content/university_readings_archivistic.php

28. **Холмс, Д.** Стратегии за електронно правителство. Превод от английски език: В. Шумкова. С.: «Класика и стил» ООД. 2002. http://electronic-library.org/books/Book_0007.html

Интернет базирани източници:

- APEnet (Archives Portal Europe network - Архивен европейски портал мрежа) - <<http://www.apenet.eu/>>;
- APEx (Archives Portal Europe network of excellence - Европейски архивен портал мрежа за върхови постижения) - <<http://www.apex-project.eu>>;
- Archives Portal Europ (Европейския архивен портал) - <<http://www.archivesportaleurope.net/>>;
- Europeana(Европеана) - <<http://www.europeana.eu>>;
- Електронната библиотека по архивистика и документалистика - <<http://electronic-library.org/>>.
- Информационна система на архивите (ИСДА) - <<http://212.122.187.196:84/FundSearch.aspx>> .
- КРДОПБГДСРСБНА <http://www.comdos.bg/>
- ФотоАрхив.bg. <http://archives.bg/photoarchives/srch>